

Satsingsområde 1:

Fremme trivsel og god psykisk helse for barn og unge

BEGRUNNELSE

- Psykiske lidelser er økende og blant vår tids største helse- og samfunnsutfordringer, særlig depresjon og angst. Folkehelseinstituttet viser til følgende fakta om psykiske vansker:
 - 2-3 personer får det minst én gang i livet, 1 av 3 i løpet av ett år
 - 1 av 8 barn har mor eller far med alvorlig psykisk lidelse siste år (2014)
 - Utgjør 50% mer enn alle kreft- og hjertesykdommer (WHO)
 - Dyrere enn all annen sykdom: koster ca 60-70 mrd pr år og kostnadene øker
 - Utgjør ca 40% av sykefravær- og uføretrygdkostnadene
 - 21 tapte arbeidsår per uføretrygdet for psykisk lidelse
 - Depresjon og angst står for ½ - 2/3 av kostnadene
 - Tidlig død som for sigarett røyking (depresjon)
- Vi kan ikke behandle oss ut av problemene, vi må satse på forebygging og helsefremming, det vil si vi må redusere forekomsten av dårlig psykisk helse og styrke faktorer som bygger god psykisk helse.
- Forskning viser at forebyggende tiltak gir størst effekt hos barn og unge sammenlignet med andre grupper i befolkningen. Det er de unge som er framtiden og må ses sammen med tidlig innsats på alle områder. Tidligere nobelprisvinner i økonomi James J. Hackman sier: *Barn er bedre investering enn bank og børs.*
- De viktigste arenaene for å bygge god psykisk helse er i familien, i barnehagen og i skolen.
- God psykisk helse og trivsel er et satsingsområde nasjonalt. Regjeringen har psykisk helse, særlig for barn og unge, som sitt viktigste satsingsområdet i sin folkehelsestrategi.
- KS har *Barns oppvekst* som en av tre hovedsatsinger i sin langtidsplan 2016-2019 for å forebygge utenforskap.
- Forskning tyder på at det har vært en økning i psykiske plager hos barn og unge de siste ti årene, spesielt angst og depresjon. Kommune helsedata viser at Randaberg kommune har flere unge 15-29 år registrert med psykiske symptomer og lidelser sammenlignet med fylket og resten av landet. Det er bekymringsfullt.
- Ungdata-undersøkelsen viser over flere år at Randabergelever i ungdomskolen og videregående skole sliter med stress og psykiske plager. Dette er gjennomgående resultater for alle kommuner i landet.

Satsingsområde 2:

Fremme toleranse og inkludering

Begrunnelse:

- Mangfoldet i befolkningen i Norge er økende, og fokuset på likestilling og diskriminering gjør seg gjeldende i flere nasjonale lover:
 - Lov om forbud mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.
 - Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion og livssyn.
 - Lov om likestilling mellom kjønnene.
 - Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.
- Et stort mangfold i befolkningen er en berikelse for et lokalsamfunn. Klarer vi sammen å skape et lokalsamfunn som er inkluderende med toleranse og respekt for ulikheter, klarer vi å skape gode fellesskap som gir muligheter for alle.
- Det økende mangfoldet i befolkningen i Randaberg krever en bevisst satsing for å klare å skape gode fellesskap og forhindre utenforskap. Eksempel på utfordringer er:
 - Økt arbeidsledighet
 - Økte økonomiske forskjeller blant folk
 - Økt bosetting av flyktninger
 - Ulik funksjonsevne i befolkningen
 - Ulik seksuell legning
 - Ulik religionstilhørighet og livssyn
 - Ulik kultur og hudfarge
- Utenforskap og sosiale ulikheter representerer ofte en betydelig økt helserisiko for utsatte grupper.
- Å være en del av et fellesskap er viktig for å oppleve tilhørighet, for identiteten og for å kjenne seg betydningsfull – sentrale helsefremmende faktorer.
- Å oppleve et fellesskap med gode venner på skolen, på arbeid og i fritiden er helsefremmende og viktig for å mestre hverdagslivet. Manglende sosial støtte kan øke faren for både fysiske og psykiske lidelser.

Satsingsområde 3:

Fremme smarte og nyttige løsninger

Begrunnelse:

- En økende og mer sammensatt befolkning skaper behov for nye måter å arbeide på i kommunen. Innbyggerne forventer bedre og mer individuelt tilpassede tjenester og kompleksiteten øker. Utfordringen framover med stramme budsjetter og kamp om den kvalifiserte arbeidskraften setter et stort press på tjenesteapparatet. Nye og smartere måter å jobbe på blir helt nødvendig.
- I folkehelsearbeidet skal vi jobbe kunnskapsbasert. Vi må vite hvordan det står til med helsen i kommunens befolkning og satse på de helsefremmende faktorene som virker. Kunnskap om status for den lokale helsetilstanden bygger på statistikk og erfaring, og vil krever bedre samordning og modernisering av rapporterings- og analysemuligheter vi har av egne data.
- Læring, mestring og deltakelse er viktige helsefremmende faktorer i alle livets faser, ikke minst i barndommen. Bruk av teknologi i skolen er et hjelpemiddel for å gjøre undervisningen mer aktuell, gi økte muligheter for å kunne tilpasse undervisningen til den enkelte elev, og åpner for andre og mer hensiktsmessige samhandlings- og tilbakemeldingsmetoder. Mestring og motivasjon er viktige faktorer for læringsutbytte og er en av de viktigste faktorene for gjennomføring av videregående opplæring.
- Bruk av ulike teknologiske løsninger kan gi større mestrings- og selvstendighetsopplevelse i ulike aktiviteter for barn i barnehagen.
- Elektroniske tjenester vil gjøre det enklere og mer effektivt å informere og veilede innbyggerne om tjenestetilbud.
- Helhetlige teknologisk tjenester vil bidra til at eldre innbyggere kan ha et trygt og selvstendig liv i eget hjem lenger.
- Kommunikasjonsteknologi gir betydelige muligheter for sosial kontakt med andre, noe som er med å forebygge ensomhet og isolasjon.
- Et godt folkehelsearbeid er avhengig av samskaping med andre samfunnsaktører som frivillige lag og organisasjoner, næringslivet, pårørende med flere.
- Utvikling av elektroniske verktøy vil gi innbyggerne helt andre måter å delta og medvirke i kommunale prosesser og kunne påvirke både samfunnsutviklingen og tjenestetilbudet.

Kommunen bør ha en positiv holdning til å prøve ut nye løsninger som kan bedre livskvaliteten for alle innbyggere. Det vil gi erfaringer og muligheter i en utvikling vi i dag ikke har oversikt over. Kort sagt, være i takt med tiden, helst litt foran.